

ויהי את חניכיו

אמרים והדרכות
בעבודת קדש
של מחנך
בישראל

מעטו של הגאון
רבי חיים יוסף
אקרמן שליט"א

• גיליון י"א •
ראש חודש אלול תשפ"ו

הכנה

מאמר י"א: עבודת האלול

כדי ליתנה לנו, כי מחמת כן יכול להוצר חלול הקדש נורא - שגם המחולל לעגל ואומר אלה אלהיך ישראל יהא בקי בחדרי תורה.

אך הקניית חכמת התורה מצרכת הכנה דאורייתא שרק על גבי לוחות שפסלן האדם בעצמו והכינן לשמש כבסיס לאותיות שלא תהיינה פורחות באויר, מוכן נותן התורה לכתבה עליה. ותחילת קבלת הלוחות שניות על ידי פסילתן בידי משה היא רמז לב מקבלי התורה שחובת כל בן ישראל להכין בעצמו את הלוחות שעליהם יכתב דבר ה' (הקדמות השערי יושר) ולפי ערך מעלת האדם ביראת ה' ובמדות - שהוא לוח לבבו - כך יתן לו מן השמים קנין התורה.

(3) פסל את ה"לך" - אמרו דורשי רשומות איש לרעהו ומתנות לאביונים רומז לחיזוק והזרז הנצרכים החדש זה בהטבה ובצדקה שבין איש לרעהו. (קיצור שלחן ערוך - סימן קכח)

יכול המלמד לקבוע קופת צדקה בכתה שלאחר התפלה הכתתית תעבר הקופה בין התלמידים שירגילו עצמם במתת כל שהיא דבר יום ביומו. [והחכם עיניו בראשו שלא להניחה כהפקר ובלא שמירה כדי שלא תהא לפוקה ולמכשול של נטילת ידים שלא כהלכה]

הרגל אלולי זה יכול להכשיר את הלבבות הצעירים להגיע ליום הקדוש שבשנה ולהאזין להפטרות בשחרית (ישעיה נח ו-ז) בו מודיענו הנביא כי הצום הנבחר בעיניו של מקום הוא כאשר האדם פורס לחמו לרעב, ומביא בית את העניים המרודים, שאז נקרא והוא יענה,

ובהקהיל את הקהל - תתקעו ולא תריעו. (במדבר י"ז)

בהגיע זמן קהילה לצאן קדשים החוזרים ונאספים אל הבארות שמהם יושקו וירו צמאונם נלקטה באומרים איזהו מקומן של הליכות והלכות לרועים אשר נבחרו והוכרזו משמיא למלאכת שמים זו.

(1) לאחר היד הגדולה שעשה משה לעיני כל ישראל והיא שבירת הלוחות שבה נחתמת תורתנו הקדושה, ובתום מ' יום אמצעיים שהיו בכעס העבירו שופר במחנה - משה עלה להר - והוי עת רצון. (סימן תק"צ)

תקיעה המודיעה כי תם זמן השבר, ואף שהעטרות שזכו להם בהקדימם נעשה לנשמע סרו מהם, ולא נודע להם כלל אם נתרצו לפני המקום - על כל פנים מסוגל הוא חדש אלול להתחיל את מערכת היחסים מחדש.

אך בהקפדה יתירה שתהא זו תקיעה עוצמתית הנוסכת עוז ותעצומות, ומאמינה כי תמיד נתן לפתוח דף חדש, ובלא תרועה - יבבה של ילולי ליל או גנוחי גנח על זכירת חטאי העבר ופגמיו.

(2) בעת ההיא - לסוף ארבעים יום - אמר ה' אלי פסול לך שני לוחות אבנים כראשונים (דברים י"א) ואכתב על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות הראשונים אשר שברת.

נלמד הלקח שלוחות אלקים הכתובים באצבע אלקים ושכל הלומד אותם אינו משכחן (ערוכין נד). אינה המתנה והלקח טוב שבחר בנו מכל העמים

הכל יודעים כי
נשתנו הטבעים,
ובמיוחד
בסמיכות
קריאת קדש
אלול לפרידה
ממסלולי בין
הזמנים ושפע
האטרקציות
שהורעפו על
הזאטוטים
והנערים, ועל כן
יעשו המלמדים
סקר בנפשם
בהכריזם
בתחלת
החדש אוי לי
וי לי ויעטו את
מסכת הרצינות
שאין תוכה
כברה אלא
יקבלו בסבר
פנים יפות

הכנה

טוב מעט בכוונה
- אם בערבי
שבתות החדש
הבעל"ט יוקדשו
מספר רגעים
לשירת שירי
הנפש הרוגשת
והרוחשת
וכמהה
להתרפק
על דודה
ולהזכר
כי הנשמה לו
והגוף פעלו
ועל כן מן הראוי
הוא שיחוס
על עמו ועמלו

נשוע ויאמר הנני.

(4) וזאת לפני כשר ידעתי - כל איש אחזו
פלצות מקול הקורא קדש אלול. (הגר"י באור ישראל)

הכל יודעים כי נשתנו הטבעים, ובמיוחד
בסמיכות קריאת קדש אלול לפרידה ממסלולי
בין הזמנים ושפע האטרקציות שהורעפו על
הזאטוטים והנערים, ועל כן יעשו המלמדים שקר
בנפשם בהכריזם בתחלת החדש אוי לי לי
ויעטו את מסכת הרצינות שאין תוכה כברה אלא
יקבלו בסבר פנים יפות את החדשים גם ישנים
צפנתי לך במזמור כז המכריז ובא ערב ובקר כי
אחת שאלתי מאת ה'...שבתי בבית ה' כל ימי
חיי כי רק זהו הטוב וכל זולת זה שיחשבה בני
האדם אינו אלא הבל ושוא נתעה. (מסילת ישרים
פרק א')

(5) אף שלא הוזכרה בשלחן ערוך חובת השאילה
והדרישה בשלושים יום שקודם למועדי תשרי
(עיין הטעם בבית יוסף - ריש סימן תכט) טוב יעשו מלמדי
הדרדקי לנצל במילואם את ימי האלול ולהורות
לנערינו ולצעירינו את שגב ומעלת הימים
הבאים לקראתנו לששון ולשמחה, להטעימם ולו
בקצה המטה מצוף דבש הדינים והמנהגים של
ירח האיתנים דתקיפי במצוות, כי דבר בעתו -
גם ה"מה" הוא טוב.

(6) בני ספרד המבקשים סליחות בכל ימי אלול,
ואחיהם בני אשכנז המתחילים בשבוע האחרון
של אלול ידעו לשקול במאזני הישר ובמשקל
האמת את עיפותם של הגדים הנאלצים להשכים
כאבותיהם לאמירת הסליחות מבעוד ליל, למול
הפסד רכושם והקשבתם בלמודיהם בתלמודי
התורה, וראה כמה הוזהרו המלמדים שלא להיות
בכלל ארור עושה מלאכת ה' רמיה ולהשמר
מלהיות ניצור בלילה. (י"ד סימן רמ"ה סי"ז)

(7) אף שמחוזותינו כפופים למשרד החינוך
הממשלתי התולה עצמו בשיבה למסדות
החינוך בתום התאריך הלוועזי, ואשר על כן
בנותינו תמשכנה את חופשתן ונופשן עוד
כשבועיים ימים, היה מן הראוי שרועי צאן
הקדשים ומנהלי תלמודי התורה ישכילו לומר
לים עד פה תבוא ולגדודי את הצאצאים הרכים
במכלאות הצאן שמאז שבו למקום חיותם פסו
ותמו כל תוכניות הקיץ וכולם יהיו מקבלים
עליהם צול מלכות שמים ועול תורה, ובלא
שום היתר ונטילת רשות להצטרף לבנות יעקב
העוסקות עדיין במצוות עשה שהזמן גרמן, ובלא

לגמור לה לה מאשה. קדש אלול

(8) למנצח על השמינית ... אשר אמרו ללשוננו
נגביר שפתינו אתנו - מי אדון לנו. (תהלים יב)

בקי הוא השטן במעלתם של ימי רצון אלו וכדי
שנפסידם ולא ננצלם הכין הוא וכל חילותיו חדש
המיועד [על פי נסיון העבר] ל"בכי-רעות", בו פסו
אמונים מבני אדם המורים לעצמם היתרא דרב
הונא - שנעשית לו כהיתר - להתיר חרצבות
לשונם ולהניח לה לדבר גדולות ושפת חלקות
ושוא איש את רעהו ידברו.

ובדרך כלל הליכות מחלוקות הן שהאש יוצאה
מבעלי הקומה ואוכלת [גם] את הגדיש הנשמות
הרכות שאינם כלל בעלי בכי - רע, ומשלחים את
הבעירה שללהב יוצאת בידם עד שכל הגולה
הופכת למדורת אש.

חובת הצופים המשמשים דוגמה לנערים לברוח
כמפני אש מפני כל שיח ושיג של הרשעים
אשר סביב יתהלכון כרם זלות לבני אדם, לזכור
ולהזכיר את אותן להבות שכלו קטנים יונקי
שדים במחלוקת קרח וכל עדתו. (במדבר טז כז
-וברש"י)

(9) בהעדר מקומות וזמני התכנסות לצאן קדשים
במשך ימות השבוע, טוב מעט בכוונה - אם
בערבי שבתות החדש הבעל"ט יוקדשו מספר
רגעים לשירת שירי הנפש הרוגשת והרוחשת
וכמהה להתרפק על דודה ולהזכר כי הנשמה לו
והגוף פעלו ועל כן מן הראוי הוא שיחוס על עמו
ועמלו. [אין זו בושה באם ימחה המלמד כמה דמעות
סוררות שהגירו עיניו]

(10) אנשי מעשה נוהגים לבדוק בחדש הזה
תפילין ומזוזות שלהם. וכל אשר ימצא שם בדק
בשאר מצוות יתקנו. (קצש"ע - סימן קכח)

חדש אלול שנקבע להיות החדש הפותח את
שנת העליה והצלחה של כל צורב ויניק, יכול
וצריך לשמש לאנשי מעשה - המלמדים והותיקים
וכל שכן החדשים המצטרפים ללגיגונו של מלך
בהעתקת השמועה והתורה מסיני לדור המתכונן
להקביל בקרוב פני משיח צדקנו - לבדוק את
ספרי התורה הזעירים שהופקדו תחת ידם ולתקן
כל אשר ימצא שם בדק.

אני לדודי - [ובאותה מדה] דודי לי!

אגוטען אלול!

יו"ל ע"י המכון
להוצאת כתבי
הגאון רבי
חיים יוסף
אקרמן שליט"א

לקבלת גיליון
זה 'וירק את
חניכיו' בדוא"ל:

@4118rkli
m o c . l i a m g